

СКАНСЕН У ГОРІШНІХ ПЛАВНЯХ: РЕАЛІЇ Й ПЕРСПЕКТИВИ

Історія археологічних досліджень території майбутнього міста Горішні Плавні (колишній Комсомольськ) почалась у 1920-х рр. за участю М.Я. Рудинського, у 1960-х рр. тут проводив розвідки Д.Я. Телегін, у 1990-х — Л.М. Лугова та Ю.О. Шилів.

У новому тисячолітті першу розвідку поблизу міста провів у 2001 р. Ю.Ю. Башкатов, під час якої були оглянуті пам'ятки, відкриті здебільшого співробітниками Краєзнавчого музею та місцевими краєзнавцями. У результаті співпраці ІА НАН України та краєзнавчого музею у 2003 р. було створено Комсомольську ранньослов'янську експедицію, запрацювала новобудовна експедиція Центру охорони та досліджень пам'ятників археології управління культури Полтавської облдержадміністрації. За ці роки проведено стаціонарні дослідження поселень Дмитрівка III, Барбара I, Василенки IV, Волошини та ін., десятки розвідок, під час яких відкрито нові пам'ятки. За цей період на базі музею проведено десяток пам'яткоохоронних

Реконструкція печі давньоруського часу і їжа, приготовлена у стародавній спосіб, Горішні Плавні, вересень 2016 р.

форумів, серед яких три міжнародні конференції з тематики реконструкції стародавніх жител та ремесел.

Археологічні дослідження та друк наукових збірників проходили за підтримки міської влади та Приватного акціонерного товариства «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат».

З 2016 р. до збереження та дослідження археологічних пам'яток на території затоки Барбара долучилась громадська організація «Історико-культурологічний центр «Крук»» на чолі з Ярославом Рибалком, головна мета якої — реалізація проекту по створенню у місті скансену «Археопарк Барбара». Саме за фінансової підтримки ГО «Історико-культурологічний центр «Крук», силами вчених Інституту Археології Академії наук України, у 2016 р. були проведені широкомасштабні археологічні дослідження території майбутнього скансену. На завершення польового сезону 2016 р. ГО «Крук» стала головним спонсором міжнародної науково-практичної конференції «Експеримент в археології: житло, одяг, зброя, ремесло (від доби бронзи до доби козацької)», що вже втретє проводиться в Горішніх Плавнях.

Досліджуючи пам'ятники археології, вчені прагнуть максимально точно реконструювати житло та побут людей, які населяли нашу землю в різні часи. Відтворити культурне та природне середовище давніх епох доволі складний процес, який потребує різнопланових наукових знань та вмінь. Саме для допомоги вченим, які бажають провести науковий експеримент, що зможе підтвердити їх теоретичні знання і слугуватиме скансен. А ще на його базі планується

проводити «глибоке занурення» у певну історичну добу для учнівської та студентської молоді. Для допитливих будуть проводитися майстер-класи з різних ремесел та реконструкції стародавніх обрядів, лицарські бої та навички володіння зброєю.

У межах майбутнього скансену будуть реконструйовані на окремих ділянках житла та господарські споруди: доби бонзи, Черняхівської археологічної культури, Київської Русі та господарські комплекси XVII—XIX ст. Споруди будуть відтворені за матеріалами археологічних досліджень, що проводились на території Полтавського Подніпров'я у різні часи. А саме будівництво проходитиме як наукова реконструкція. До спорудження об'єктів скансену долучаться не тільки вчені, а й студенти історичних факультетів вишів країни.

Найбільшою спорудою скансену буде оборонний вал з двома брамами. У конструктивах валу планується відтворити фортифікаційні особливості скіфського, давньоруського та козацького часів. У центрі скансену, поблизу валу буде розташовано велику галявину, яка час від часу трансформуватиметься то у співоче поле, то у ярмаркову площу, то у ристалище. У центральній частині скансену розміститься «Місто майстрів» з низкою майстерень. Тут можна буде викувати підкову у кузні, виліпити та обпалити миску чи глечик, сплести з лози кошик, напаяти ниток та зіткати полотно, намолоти борошна та спекти хліб ... а втім, приїздіть, самі побачите!

ОРГКОМІТЕТ